

24 januari 2026

Geachte leden van de Eerste Kamer,

“You have to understand, no one puts their children in a boat unless the water is safer than the land.”

Deze treffende zin komt uit een gedicht van Warsan Shire. Zolang er ergens op de wereld oorlog en geweld is, zullen mensen vluchten. En zolang er mensen vluchten, zullen er landen nodig zijn die hen opvangen en verwelkomen in plaats van hen proberen buiten de deur te houden. Waak ervoor dat mensen op de vlucht tot zondebok worden gemaakt in een politiek klimaat dat het risico kent om mensen die niet in Nederland zijn geboren te weinig als individuele mensen te zien. We roepen u op om bij het besluiten over asielwetgeving de mensen in het oog en hart te houden die alles achterlaten, bescherming nodig hebben én er recht op hebben. **Kies voor een menswaardige samenleving.**

De voorliggende asielwetten zijn wat ons betreft **onmenselijk, onrechtvaardig en onuitvoerbaar**. Bovendien zullen de verschillende maatregelen niet doen wat ze beogen: de druk op de opvang en de woningmarkt verlagen, het aantal asielaanvragen beperken, en gemeenten, rechters en uitvoeringsinstanties ontlasten. Integendeel. De druk op de IND, het COA, de rechtspraak en gemeenten zal door deze maatregelen juist toenemen.

Tal van experts, instanties en adviesorganen van de overheid hebben grote zorgen geuit over de menswaardigheid, noodzaak en effectiviteit van de maatregelen. En twijfels geuit over het belang van de maatregelen voor de Nederlandse samenleving als geheel. Bij verschillende deskundigenbijeenkomsten, de meest recente in de [Eerste Kamer](#) (7 oktober 2025) en [Tweede Kamer](#) (11 december 2025), hebben een breed scala aan (uitvoerings)instanties dan ook afgeraden om in te stemmen met de wetten. Niet in de laatste plaats omdat de ingangsdatum (12 juni 2026) van het EU Migratie- en asielpact (hierna: Pact) met rasse schreden nadert.

Daarbovenop zijn deze wetsvoorstellen onder leiding van voormalig PVV-minister Faber onder stoom en kokend water tot stand gekomen. Zij liet achterwege om, zoals gebruikelijk, de wetsvoorstellen voor te leggen aan adviescommissies zoals de Adviesraad Migratie, de Raad voor de Rechtspraak of de Nederlandse Orde van Advocaten. En nog voordat de inhoud van het advies van de Raad van State bekend was, gaf Faber al aan dat er slechts punten en komma's gewijzigd zouden worden. De wetsvoorstellen zijn daardoor onzorgvuldig tot stand gekomen en (mede daardoor) kwalitatief onvoldoende. Terwijl zorgvuldige wetgeving van cruciaal belang is omdat zij de kaders en afspraken vaststelt waarbinnen onze samenleving functioneert; een kwaliteitstoets die bij uitstek tot de rol van de Eerste Kamer behoort.

Als Bondgenootschap Stop de Asielwetten spreken we ons uit tegen zowel de Wet invoering tweestatusstelsel als de Asielnoodmaatregelenwet, en in het bijzonder de daarvan onderdeel zijnde strafbaarstelling onrechtmatig verblijf.

Asielnoodmaatregelenwet

Verschillende individuele maatregelen uit de wet zijn **onmenselijk, onrechtvaardig** en **onuitvoerbaar**; laat staan de opeenstapeling van alle maatregelen uit deze wet. Door de PVV is bovendien ter elfder ure de strafbaarstelling van mensen zonder geldige verblijfspapieren, en de (ondanks de novelle) blijvende onzekerheid voor hun hulpverleners, toegevoegd aan de wet. De juridische en menselijke problematiek door de strafbaarstelling lichten we uitgebreid toe in de andere bijgevoegde brief ('Brief bondgenootschap over strafbaarstelling onrechtmatig verblijf').

Hieronder benadrukken we van een aantal andere maatregelen uit de wet waarom ze problematisch en onzorgvuldig zijn. Voor uitgebreidere kritiek op deze en andere maatregelen uit de wet, verwijzen we als Bondgenootschap naar verschillende eerdere gedetailleerde brieven van VluchtelingenWerk Nederland (hierna: VWN), waaronder de [inbreng](#) voor de plenaire behandeling in de Tweede Kamer en [reactie](#) op het (nader) verslag. Bovendien ontvangt u van VWN binnenkort nog een geactualiseerde brief.

Beperken kerngezin leidt tot discriminatie en schending kinderrechten

De inperking van gezinshereniging voor alleen gehuwde partners leidt tot uitsluiting van LHBTI+ personen die niet kunnen trouwen in hun land van herkomst of personen die traditioneel getrouwd zijn op religieuze gronden en geen huwelijksakte kunnen overleggen. Daarmee leidt deze inperking tot discriminatie op basis van seksuele geaardheid dan wel religie. Daarnaast is het automatisch uitsluiten van pleegkinderen en meerderjarige afhankelijke kinderen bij gezinshereniging bovendien in strijd met art. 3 en 10 Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (hierna: IVRK).¹ Zij kunnen zich bovendien nog beroepen op het recht op eerbiediging van het gezinsleven op basis van artikel 8 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (hierna: EVRM).

Rechtspositie van mensen verder onder druk

Mensen op de vlucht hebben het recht op een zorgvuldige asielprocedure en mogen nooit worden teruggestuurd naar een plek waar zij gevaar lopen. Om te kunnen toetsen of mensen risico's lopen bij terugkeer, is een secuur asielproces nodig waarbij waarborgen zijn ingebouwd. In het huidige systeem krijgt iemand die bescherming aanvraagt, de kans om te reageren op het voornemen van de IND om een asielaanvraag af te wijzen. In de zienswijze kan de aanvrager vervolgens wijzen op fouten in het voornemen of argumenten naar voren brengen tegen het voornemen om de aanvraag af te wijzen. Dit versterkt de kwaliteit van de besluitvorming. Deze voornemenprocedure wordt met dit wetsvoorstel afgeschaft. Zoals diverse experts concluderen, waaronder [Commissie Meijers](#), leidt dat tot een grotere kans op foutieve beslissingen van de IND, meer procedures bij de rechter, mensen die langer moeten wachten, en daarmee nog meer belasting van het COA, IND en rechterlijke macht.

Er wordt bovendien een strengere toets voor nieuwe feiten en omstandigheden bij herhaalde asielaanvragen ingevoerd. Zo wordt de kwalificatie 'relevant' in de huidige regelgeving vervangen door de kwalificatie 'de kans aanzienlijk groter maken'. Dit zal zorgen

¹ Uit uitspraken van het Comité blijkt dat niet biologische gezinsrelaties (adoptie of pleegkinderen) moeten worden betrokken bij gezinsherenigingsaanvragen) (CRC Committee, Y.B. and N.S. v. Belgium, Comm. No. 12/2017, 27 September 2018, UN Doc. CRC/C/79/D/12/2017)

voor een meer complexe weging en zal daardoor leiden tot meer en langere procedures, waar ook de Afdeling Bestuursrechtspraak van de RvS al op wees.

Ook wordt er een verwijtbaarheidstoets geïmplementeerd. Deze toets houdt in dat een verzoek alleen inhoudelijk wordt behandeld, als de persoon redelijkerwijs niet verweten kan worden dat diegene de nieuwe feiten en omstandigheden niet eerder heeft overgelegd. Het gevolg daarvan is dat de IND meer tijd kwijt is met het beoordelen van deze aanvragen, dat er meer verzoeken zullen worden afgewezen wat ook weer zal leiden tot meer beroepsprocedures.

Iemand die opzoek is naar bescherming heeft het recht om opnieuw een aanvraag te doen wanneer er sprake is van nieuwe feiten of omstandigheden. Ook een opvolgende aanvraag moet zorgvuldig worden onderzocht. Deze strengere toets negeert het feit dat mensen op de vlucht vaak in bewijsnood verkeren, zeker als het gaat om het aantonen van hun nationaliteit, identiteit en herkomst.² Deze wijzigingen zetten de rechtspositie van mensen die bescherming aanvragen onnodig verder onder druk.

Onzekerheid slecht voor individuele mensen en de samenleving

Het afschaffen van de vergunning voor onbepaalde tijd voor mensen die recht hebben op bescherming en verblijf, betekent jarenlange onzekerheid en veel stress. Dat betekent dat zij geen stabiel leven kunnen opbouwen in Nederland en langdurig, dan wel altijd, in onzekerheid moeten leven of ze mogen blijven. Dat is een vorm van structurele en oneindige uitsluiting die tweederangsburgers creëert. Bovendien is dit niet bevorderlijk voor hun actieve participatie in de samenleving: kortdurende vergunningen zijn een belemmering om (vast) werk te krijgen, een eigen bedrijf te starten of een opleiding te volgen.

In tegenstelling tot hetgeen door het kabinet wordt beweerd, is **afschaffing van de vergunning onbepaalde tijd asiel níét een vereiste op grond van het Pact**. Dat is een verkeerde interpretatie, dan wel weergave van de werkelijkheid. Het Pact schrijft voor wanneer een vluchtelingenstatus moet worden ingetrokken, maar lidstaten mogen andere vergunningen verlenen, op grond waarvan vluchtelingen mogen blijven.³

Wet invoering tweestatusstelsel

Er geldt onder het Pact een onderscheid voor de verlening- en intrekingsgronden, en dat onderscheid maakt Nederland al. Zoals het nu in Nederland wordt uitgevoerd, waarbij aan vluchtelingen en subsidiair beschermden dezelfde materiële rechten worden toegekend, is in overeenstemming met de vereisten van het Pact.⁴ In tegenstelling tot wat het kabinet beweert, **verplicht het Pact dus níét tot invoering van het tweestatusstelsel**. Ook dat is een verkeerde interpretatie, dan wel weergave van de werkelijkheid.

Hieronder benadrukken we van een aantal maatregelen uit de wet waarom ze problematisch en onzorgvuldig zijn. Voor verdere onderbouwing van onze kritiek op deze wet, verwijzen we als Bondgenootschap naar verschillende gedetailleerde brieven van VWN, waaronder de

² Amnesty International: [Bewijsnood: wanneer nationaliteit en identiteit ongelofwaardig worden](#), november 2020.

³ Commissie Meijers [commentaar](#) op de gewijzigde asielwetsvoorstellen 36703 en 36704, 29 augustus 2025, pagina 3-4.

⁴ Ibid., pagina 2.

[inbreng](#) voor de plenaire behandeling in de Tweede Kamer⁵. Bovendien ontvangt u van VWN binnenkort nog een geactualiseerde brief.

Grotere belasting voor juridische keten

Het éénstatusstelsel werd in het jaar 2000 in Nederland juist ingevoerd om het beslisproces van de IND te vereenvoudigen en te verkorten. Dit systeem voorkomt namelijk onnodige juridische procedures omdat mensen niet zullen doorprocederen voor een betere asielstatus en het bevordert een efficiënte uitvoering. Het invoeren van een tweestatusstelsel draait deze voordelen terug.

De Commissie Meijers geeft aan dat invoering van het tweestatusstelsel zal leiden tot een verlenging van de beslisprocedures van de IND, tot het doorprocederen voor een betere asielstatus en uiteindelijk tot een grotere belasting van de gehele keten - van opvang tot rechter.⁶

De [Raad van State](#) en de [Adviesraad Migratie](#) adviseren beide tegen de herinvoering van een tweestatusstelsel. Uit de consultatiereacties blijkt dat de IND en de Raad voor de Rechtsspraak de alarmbel luiden over de uitvoeringsconsequenties: er zal vaker beroep worden ingesteld, de IND zal uitvoeriger moeten motiveren waarom iemand geen vluchtelingenstatus krijgt, en de rechtsspraak zal meer zaken te behandelen krijgen.

Tweestatusstelsel in strijd met menswaardigheid

Invoering van dit tweestatusstelsel heeft voor de mensen die het betreft een enorme impact omdat mensen met een subsidiaire bescherming, minder rechten zullen krijgen. Zo wordt het voor hen moeilijker gemaakt om zich met hun familie te herenigen. Maar het recht op bescherming van het gezin en familie is een fundamenteel recht. Dit recht is vastgelegd in artikel 8 EVRM, artikel 7 van het EU Grondrechtenhandvest, en artikel 17 Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke rechten (hierna IVBPR).

Zo is het een vereiste om inkomen en huisvesting te hebben, voordat zij gezinshereniging kunnen aanvragen. Dit staat op gespannen voet met internationaal en EU-recht, waarin is vastgelegd dat staten geen onnodige en onmogelijke beperkingen mogen opwerpen aan mensen die internationale bescherming behoeven.⁷ Commissie Meijers geeft bovendien aan dat de automatische wachttermijn van twee jaar de strenge toets van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: EHRM) niet zal gaan halen en dit kan leiden tot een schending van artikel 8 EVRM.⁸

Ouders en alleenstaande kinderen die een subsidiaire status krijgen, moeten door de wet ook twee jaar wachten voordat ze gezinshereniging kunnen aanvragen. Terwijl artikel 10 IVRK voorschrijft dat kinderen spoedig met hun ouders herenigd moeten worden.⁹ Tevens

⁵ Zie alle [Brieven van VluchtelingenWerk aan de Eerste en Tweede Kamer | VluchtelingenWerk](#)

⁶ Commissie Meijers reactie op wetsvoorstellen Asielnoodmaatregelenwet en Tweestatusstelsel inclusief suggesties voor Kamervragen, 19 maart 2025, pagina 7.

⁷ EHRM 4 juli 2023, 13258/18 e.a. (B.F./Zwitserland); EHRM 18 januari 2024, 12510/18 (Dabo/Zweden).

⁸ Commissie Meijers reactie op wetsvoorstellen Asielnoodmaatregelenwet en Tweestatusstelsel inclusief suggesties voor Kamervragen, 19 maart 2025, pagina 9.

⁹ UN Kinderrechtencomité, General comment No. 6 (2005): Treatment of Unaccompanied and Separated Children Outside their Country of Origin, CRC/GC/2005/6, 1 september 2005, paragraaf 79.

kan dit ook in strijd zijn met artikel 2 IVRK (non-discriminatiebeginsel) en 3 IVRK (belang van het kind).

Gigantische uitvoeringsproblemen voor IND

De beoogde invoering van de wet stelt de IND voor grote problemen, zo blijkt uit de uitvoeringstoetsen. De IND stelt dat deze niet uitvoerbaar is tenzij aan de randvoorwaarden wordt voldaan. Deze randvoorwaarden betreffen onder andere een zeer groot aantal fte's (800 fte's) en een langere voorbereidingstermijn voor de lagere regelgeving en de aanpassing van hun IT-systeem. Hier is zes tot negen maanden voor nodig.

Geen overgangsrecht zorgt voor rechtsonzekerheid en ongelijkheid

De maatregelen in beide wetten worden ingevoerd zonder overgangsrecht en gaan dus direct van kracht, ook voor mensen die hun aanvraag vóór inwerkingtreding van de wetten hebben ingediend. Ook in zaken waar de overheid zélf ruimschoots de wettelijke termijnen heeft overschreden.

In de praktijk betekent dat iemand die mede door de vastgelopen asielprocedures maanden- of jarenlang is gescheiden van diens gezin, van de ene op de andere dag te horen krijgt dat het niet meer mogelijk is om hen naar Nederland te laten komen. Terwijl die hereniging bij de aanvraag wel in het verschiet lag. Het ontbreken van overgangsrecht maakt de overheid onvoorspelbaar en onbetrouwbaar en leidt tot schending van verschillende Unierechtelijke bepalingen: het rechtszekerheids-, het vertrouwens- en het gelijkheidsbeginsel.¹⁰

Draagvlak voor humane behandeling van mensen op de vlucht

Asiel aanvragen in een ander land vanwege vervolging in het land van herkomst, is een mensenrecht. De overheid moet zich niet laten leiden door valse narratieven en onderbuikgevoelens. Het Bondgenootschap Stop de Asielwetten, dat bestaat uit meer dan 120 organisaties, en [de petitie](#) van VluchtelingenWerk Nederland tegen de asielwetten (met een recordaantal van meer dan 117.000 handtekeningen), laat zien dat er wel degelijk draagvlak is voor een humane behandeling van mensen op de vlucht.

Waarborg dat Nederland een asielprocedure heeft die zorgvuldig is en voldoende waarborgen omvat. Zodat mensen die te vrezen hebben voor vervolging, bescherming kunnen vinden en spoedig kunnen herenigen met hun familie. En zodat in Nederland kernprincipes zoals rechtszekerheid, het gelijkheids- en vertrouwensbeginsel en de bescherming van fundamentele rechten overeind blijven.

Op dit moment liggen er echter wetten bij u voor die niet zorgvuldig tot stand zijn gekomen, in strijd zijn met mensenrechtenstandaarden en bovendien onuitvoerbaar zijn. Wij doen een dringend beroep op u om de juiste keuze te maken en deze wetten te verwerpen.

¹⁰ Art. 46(2) Kwalificatierichtlijn, Art. 67(2) Kwalificatieverordening en Art. 47 EU-Handvest.

Bondgenootschap 'Stop de Asielwetten'

De brief is namens het bondgenootschap '[Stop de Asielwetten](#)' opgesteld, dat wordt gedragen door meer dan 120 bondgenoten, variërend van maatschappelijke en medische organisaties tot kerken, migrantenorganisaties, mensenrechtenorganisaties, vakbonden en gespecialiseerde advocatenkantoren; waaronder ASKV, VluchtelingenWerk Nederland, Amnesty International Nederland, Raad van Kerken Nederland, Stichting LOS, Dokters van de Wereld, DeGoedeZaak en het Leger des Heils.

ASKV
Robin van Oene

VluchtelingenWerk Nederland
Michiel Kruyt

Stichting LOS
Rian Ederveen

Amnesty International Nederland
Peter-Paul de Jong

Dokters van de Wereld
Sander Schaap

Raad van Kerken Nederland
Derk Stegeman